

Aan MINDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS / DJZ / HDFC / DCo
In afschrift aan STASDEF

TER BESLISSING

Datum

24 januari 2023

Onze referentie

BS2022029094

Opgesteld door

████████████████████

████████████████████

████████████████████

████████████████████@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Reactie op uitspraak rechter in de zaak Chora

Aanleiding

- Op 23 nov jl. heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in de zaak over het bombardement van een Afghaanse qala (een ommuurd wooncomplex) tijdens de slag om Chora medio juni 2007. U heeft dit onderwerp op 25 nov jl. opgebracht als mondeling punt in de Ministerraad.
- De rechtbank oordeelt in haar vonnis dat de Staat onrechtmatig heeft gehandeld ten opzichte van eisers in deze zaak door op 17 juni 2007 de betreffende qala te bombarderen. Ook komt de Staat geen beroep op verjaring toe. Om deze redenen houdt de rechtbank de Staat aansprakelijk voor de schade die eisers hebben geleden.
- Op 24 nov jl. heeft de VCD (kenmerk 2022Z22873 / 2022D49682) voor uiterlijk 15 dec 2022 verzocht om zowel uw reactie op dit vonnis als om drie vragen te beantwoorden. Met uw uitstelbrief (kenmerk BS2022030429, d.d. 13 dec 2022) heeft u aangegeven te verwachten hier eind jan 2023 invulling aan te geven en de Kamer tevens te informeren over het besluit om wel of niet in hoger beroep te gaan.
- U bent 23 jan 2023 ambtelijk geadviseerd (kenmerk BS2023001713) om te berusten in het vonnis van de rechtbank. U heeft, alles afwegende, dit besluit overgenomen.
- In deze beslisnota adviseer ik u over de inhoud van bijgevoegde Kamerbrief (zie bijlage 1).

Geadviseerd besluit

- Instemmen met de inhoud van bijgevoegde Kamerbrief.

Kernpunten

- Kern van de reactie op het vonnis uit het ambtelijk advies:
 - Defensie concludeert dat het de rechtbank onvoldoende heeft kunnen overtuigen van de omstandigheden die de aanname rechtvaardigden dat er op sprake was van een militair doel. De rechtbank neemt daarom aan dat de qala is gebombardeerd zonder dat het oorlogsrechtelijke beginsel van onderscheid in acht is genomen, hetgeen onrechtmatig is.
 - De rechtbank heeft in haar vonnis benadrukt dat zij niet heeft vastgesteld dat de gebombardeerde qala geen militair doel was. Zij heeft enkel geoordeeld dat de Staat deze stelling van eisers onvoldoende gemotiveerd heeft weersproken.
 - Defensie heeft gedurende de rechtszaak alle informatie die beschikbaar was over dit specifieke bombardement, met de rechtbank gedeeld. Defensie beschikt – inmiddels ook meer dan 15 jaar na dato – niet over meer informatie ter onderbouwing dat de qala op dat moment een militair doel was. Daarom zal de Staat berusten in het vonnis.
- Kern van de beantwoording van de drie vragen:
 - Vraag 1: De Staat geeft gevolg aan de uitspraak van de rechter door over te gaan tot uitkeren van een schadevergoeding voor de nabestaanden.
 - Vraag 2: De (civiele) rechtbank benadrukt in haar vonnis dat zij geen oordeel geeft over de kwalificatie van het bombardement als oorlogsmisdrijf. Of er bij schending van het oorlogsrecht sprake is van een oorlogsmisdrijf kan enkel een strafrechter beoordelen.

- Vraag 3: Zoals vorig jaar gemeld aan de Kamer (Kamerstuk 27925 nrs. 885 en 912) voert het NIOD samen met het NIMH onafhankelijk, wetenschappelijk, extern en historisch onderzoek uit naar 20 jaar Nederlandse inzet in Afghanistan. De slag om Chora maakt hier deel van uit. Een apart en nieuw onafhankelijk onderzoek naar de slag om Chora is derhalve niet nodig noch wenselijk. Overigens zijn er in het verleden al meerdere onderzoeken naar de gebeurtenissen rondom de verdediging van Chora gedaan.¹

Toelichting

Politieke context

- [REDACTED] laten weten het vonnis van de rechtbank te verwelkomen en vraagt aandacht voor spoedige en transparante afhandeling van de compensatie van de nabestaanden. Bovendien spreekt [REDACTED] de hoop uit dat andere overheden 'het Nederlandse voorbeeld van onderzoek zullen volgen.'
- [REDACTED] is vanwege de gebeurtenissen destijds zeer geïnteresseerd in het verdere verloop van de rechtsgang en heeft ons na de uitspraak van de rechtbank gevraagd om het schriftelijke vonnis en om actief geïnformeerd te blijven. DGB/DIA zal rondom het versturen van de Kamerbrief, [REDACTED] informeren over de reactie van Defensie op het vonnis, inclusief het besluit om geen hoger beroep in te stellen.

Financiële overwegingen

- De omvang van de schadevergoeding moet nog nader worden vastgesteld door middel van een schikking of schadestaatprocedure. Daarin worden de financiële consequenties duidelijk.
- Indien eisers willen dat Defensie niet publiekelijk bekend maakt wat de omvang van de schadevergoeding wordt, geeft Defensie hier gehoor aan.

Juridische overwegingen

- Gelijktijdig met het versturen van de Kamerbrief zal DJZ via de Landsadvocaat de advocaat van eisers informeren over het besluit om geen hoger beroep in te stellen.

Communicatie

- Voor verzending van de Kamerbrief, stelt DCo een communicatieplan op en informeert Defensie-medewerkers – met specifieke aandacht voor de direct betrokken veteranen – over de reactie van Defensie op het vonnis en het besluit om geen hoger beroep in te stellen.
- DCo publiceert direct na het versturen van de Kamerbrief een bericht op defensie.nl.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

- Persoonlijke gegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
- Onder 'Politieke context' zijn passages gelakt met informatie uit het vertrouwelijk diplomatieke verkeer met andere Staten. Dit wordt niet openbaar gemaakt omdat het de belangen van de Nederlandse Staat en/of andere Staten kan schaden.

¹ De gebeurtenissen rondom de verdediging van Chora zijn kort na afloop van de gevechtshandelingen niet alleen door het ministerie van Defensie zelf onderzocht, maar ook door de Verenigde Naties (UNAMA), de Afgaanse mensenrechtencommissie (AIHRC) en de NAVO. Uit al deze onderzoeken kwam naar voren dat de TFU zich heeft gehouden aan het humanitair oorlogsrecht. Het OM heeft destijds ook geen aanleiding gezien tot het instellen van een nader onderzoek.